



2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa



ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA



NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

I. Kodėl kompetencijomis grįsta programa?

(doc. dr. Emilija Sakadolskienė)

II. Kultūrinė kompetencija

(doc. dr. Emilija Sakadolskienė, doc. dr. Žydronė Kolevinskienė)

Savivaldybių švietimo centrų atstovams

2021 m. sausio 12 d.



Kokie yra pagrindiniai švietimo tikslai?

Ar mes esame nutarę, kas turėtų būti mokomosios programos varomoji jėga?



- Į mokinį ir jo poreikius bei prigimtį orientuota programa, laiduojanti galimybių atsiskleidimą (Kur tyrimai apie besimokančiuosius?)
- Visuomenei reikalinga programa, jaunų žmonių socializacija (Tyrimai ir svarstymai apie nūdienos gyvenimą už mokyklos ribų?)
- Dalykų logika grįsta programa; kodeksai (Pakanka ekspertų ir dalyko specialistų patarimų)

Basic Principles of Curriculum and Instruction

(Ralph Tyler, 1949)

Trys bendrųjų programų (*curriculum*) modeliai (Beane, 2013):

- ✓ socialinio našumo (*social efficiency*) modelis;
- ✓ liberaliųjų studijų modelis;
- ✓ demokratijos pagrindų modelis.

James A. Beane, (2013)

“A Common Core of a Different Sort: Putting Democracy at the Center of the Curriculum,”

Middle School Journal 44(3) (2013): 6–14.

Penkios *curriculum* koncepcijos

Eisner, E., & Vallance, E. (1974) Introduction - Five conceptions of curriculum: Their roots and implications for curriculum planning. IšL *Conflicting Conceptions of Curriculum*, pp. 1–18. Berkeley, CA: McCutchan

- **Kognityvinis požiūris.** „*Nuo turinio nepriklausomų kognityvinių gebėjimų, kurie gali būti pritaikomi įvairiose situacijose, ugdymas*“.
- **Curriculum kaip ugdymo technologija.** „*Mokymas yra sistemingas, nuspėjamas ir gali būti efektyvinamas tik tuomet, jei taikomi veiksmingi metodai*“.
- **Curriculum savirealizacijai ir asmeninei patirčiai.** „*Dėmesio centre asmeniniai tikslai ir įsitraukimas. Programos funkcija – užtikrinti kiekvieno besimokančiojo asmeninę savirealizaciją ir pasitenkinimą mokantis*“.
- **Socialinė rekonstrukcija.** „*Socialiniai tikslai aukščiau nei individualūs poreikiai. Socialinės reformos ir atsakomybė prieš ateities visuomenę*“.
- **Akademinis racionalizmas.** „*Jaunų žmonių įgalinimas turėti įrankius, leidžiančius tapti vakarų kultūros tradicijų dalimi per didžiąsias idėjas ir kultūros objektus*“.

Privalome ugdyti asmenybę

„Visuotinoji civilizacijos istorija gali nūnai įrašyti į kultūrinių laimėjimų sąrašą galutinį absoliučios asmens vertės pripažinimą. Nevalia dabar laikyti žmogaus bet kam priemone, nes jis turi savyje nepriklausomą tikslą. Iš čia aišku, jog visa tai, kas tarnauja individo išsiplėtojimui, įgauna reikšmės iš savo veikmės dydžio“.

Stasys Šalkauskis, 1919

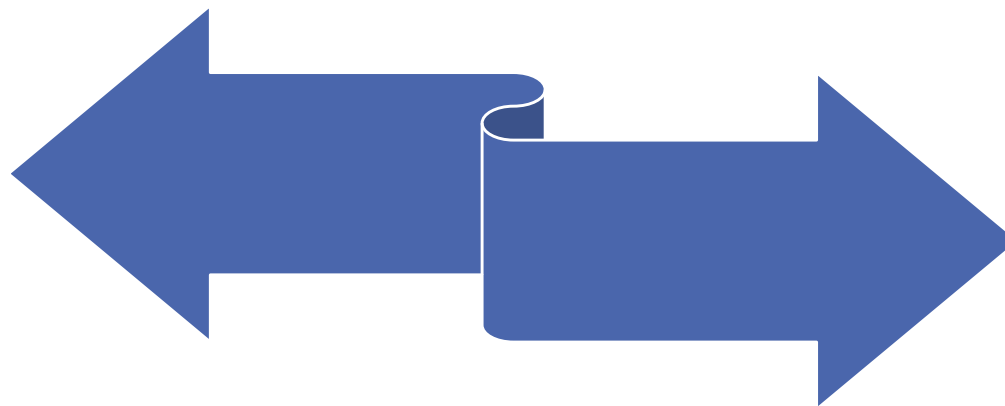


Pagrindiniai švietimo tikslai pagal Elliot Eisner (1991):



- idėjų tyrinėjimas;
- mokymasis formuluoti savo problemas ir sugalvoti taktikas ir strategijas joms spręsti;
- skatinimas plėtoti visokių tipų raštingumą;
- mokyti jaunimą, kokia svarbi yra nuostaba;
- padėti vaikams pajusti, kad jie yra dalis jais besirūpinančios bendruomenės;
- vaikams perteikti žinią, kad jie visi turi unikalų ir svarbų asmenišką „parašą“.

Eisner, E. W. (1991)
„What really counts in schools“
Educational Leadership , 48(5) p. 10-11,14-17



**Jeigu nežinai, kur konkrečiai nori nueiti,
tiks bet kuris kelias.**

Kompetencijomis grindžiama programa



Nuo žinių prie kompetencijų

Keičiasi ugdymo sistemos akcentai: nuo žinių akcentavimo einama prie kompetencijų ugdymo. Tampa svarbu ne tik *ką* žmogus žino, kokias žinias įgijo, bet ir *kaip* šiomis žiniomis geba naudotis.

LR švietimo įstatyme (2004) *kompetencija* yra apibūdinama *kaip mokėjimas atlikti tam tikrą veiklą remiantis įgytų žinių, gebėjimų, vertybinių nuostatų visuma.*

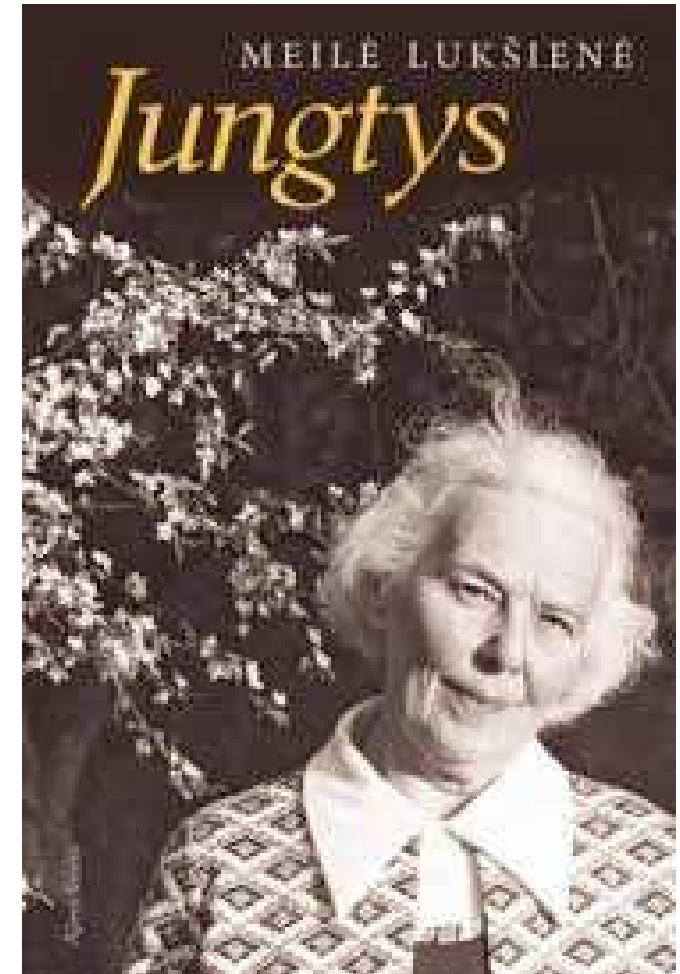
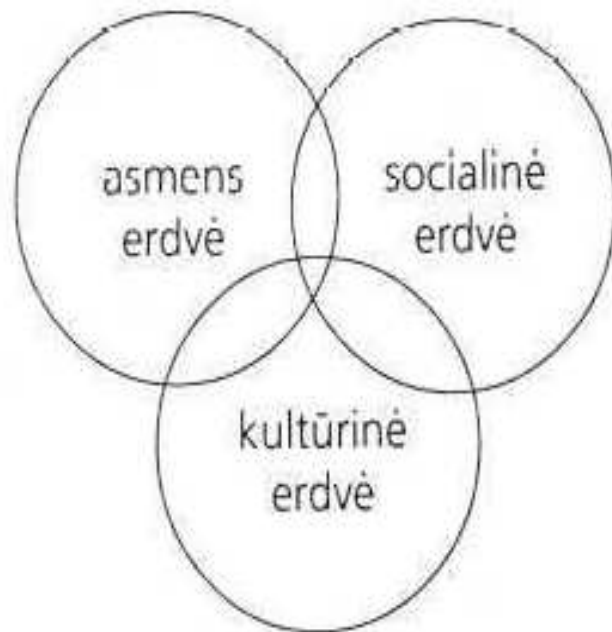
ES dokumentuose *kompetencijos* sąvoka - bendroji jungiamoji koncepcija, siejama su visybiškai suprantamu asmeniniu potencialu bei galimybėmis pritaikyti kintamus ir tikslingus gebėjimus, remiantis turimomis žiniomis ir patirtimi.

Meilė Lukšienė,

„Ugdymas ir kultūra“

***Jungtys*, 2000, p. 336–360. Interaktyvi nuoroda:**

<https://ml100.ugdome.lt/darbai/M.Luksiene.Jungtys.pdf>



Kompetencijomis grįstas ugdymas yra integracinio ugdymo pagrindas



- Ugdome besimokantįjį, o ne dalyko žinovą.
- Mūsų gyvenimai yra integruoti, o ne suskirstyti į stalčiukus.
- Nūdienos problemos dažniausiai nesprendžiamos tik vieno mokomojo dalyko pagrindu.
- Senojoje BP sukurta per 20 papildomų programų, į kurias nekreipta jokio dėmesio.
- Ar turime atsakymą į mokinių mėgstamą klausimą „O kam man to reikia“?
- Nauja BP kviečia mokytojus patiems kurti 30 proc. programos.

Kas yra integruotas ugdymas?

James Beane:



„Programos integravimas prasideda nuo minties, kad programos ištaka turėtų būti paties gyvenimo užduotos problemos, klausimai ir rūpesčiai“ (1995)

„Integravimas yra programos dizainas, kuriuo siekiama stiprinti asmeninės ir socialinės integracijos galimybes, programą organizuojant pagal pedagogų ir mokinių įvardytas problemas ir klausimus, nekreipiant dėmesio į mokomojo dalyko ribas“ (1997).

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Kodėl mums reikia integruoto ugdymo? Hart, Burts & Charlesworth (1997)



- Neurodidaktika: Mokiniai ieško prasmės, o sąsajos veda prie prasmės konstravimo.
- Tradicinės programos prasminius ryšius užkrauna besimokantiems.
- Su laiku programa pildosi naujais dalykais – perpildyta.
- Verčiau identifikuoti platesnio masto – „didžiasias“ idėjas ir iš jų išplaukiančius esminius klausimus.

Didžiosios idėjos: Jungiančios idėjos, o ne pavienės, atskiros žinios ir gebėjimai

- Jungiančios sąvokos (modernusis pasaulis, pasižymintis tarpusavio priklausomybe)
- Sisteminančios temos (meilė viską nugalė)
- Raktinės strategijos ir taisyklės (sudėtingus kiekius galima valdyti per matematiką)
- Nesiliaujantys ginčai (ar nulemia gamta, ar aplinka)
- Paradoksai (skurdas gerovės apsupty)
- Dilemos (mokslo ir matematikos modeliai nepaiso galimai svarbių detalių)
- Nesibaigiančios problemos bei iššūkiai (pasaulio atšilimas)
- Dažnos prielaidos (rinkos yra racionalios)
- Skirtingos perspektyvos (teroristai ar laisvės kovotojai)

„Išėti“ medžiagą, ar atskleisti?

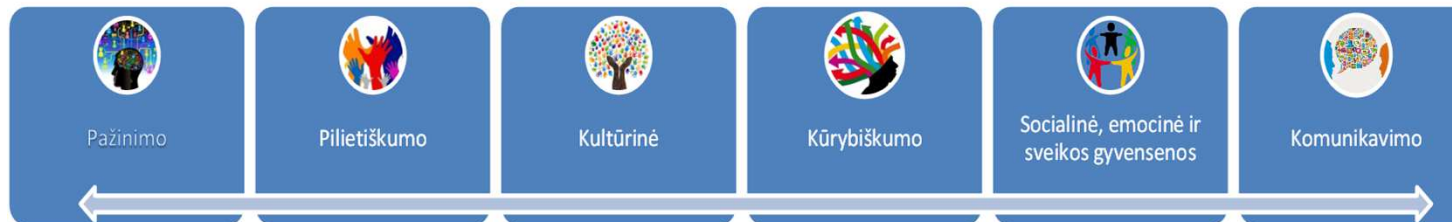
- Tekstas (vadovėliai, skaidrės, skaitiniai) yra resursas, o ne programa. Vertinimas nėra testas apie tekstą.
- Kas atskleis tikrą supratimą? (Ne vien kas sudomins ir aktyviai įtrauks).
- Didžiosios idėjos apsprendžia vertinimo rūšį.
- Kaip atskirsiu, kurie mokiniai supranta, ir kurie nesupranta (nors suformuoja įspūdį, kad supranta)? Kokie yra galimi nesusipratimai ir kaip tai patikrinti? (Ne vien ką mokiniai veiks; ar mūsų sugalvotos užduotys pasirodė sėkmingos; kokie namų darbai bus užduodami).
- Kokie kriterijai nurodys užduoties atlikimo lygius? (Ne kokius rašysiu pažymius).

Išsiplėtė integravimo sąvoka

Šiandien integruojame:

- ✓ su kitais mokomaisiais dalykais;
- ✓ su mūsų pasirinktomis kompetencijomis;
- ✓ su Lietuvos aplinka bei aktualijomis;
- ✓ su savo bendruomenės interesais;
- ✓ su Europos ir pasaulio aktualijomis.

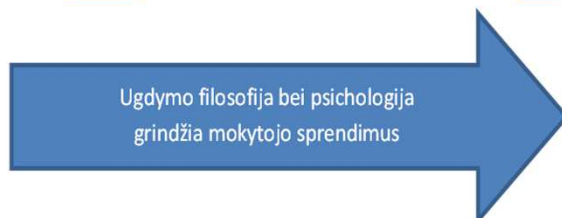
Naujų, kompetencijomis grįstų, programų turinio koncepcija



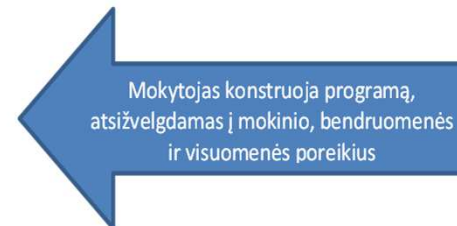
Bendrosios programos



Leidyklų, vadovėlių, išteklių autorių kūriniai



**Mokytojas –
sprendimų
priėmėjas**



Kultūrinēs kompetencijos sandai

- Kultūrinis išprusimas
- Kultūrinė raiška
- Kultūrinis sąmoningumas



Filosofas Kęstutis Dubnikas, interviu *Delfi*:

<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/kdubnikas-be-mastymo-kulturos-visuomene-virsta-mase.d?id=55378915>

„Šiandien esame tapę liudininkais to, kad rūpestis kultūra kaip gyvenimo įprasminimu nyksta kaip gyvybinis poreikis“.

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Išgyvename tapatybės krizę



„Nebuvo susitelkta visiems globalizacijos iššūkiams atremti ir apkritai moderniajai lietuvybei kurti. . . Dabar, po 20 [30! E.S.] metų, reikia grįžti ir kalbėti būtent apie tuos dalykus, prisimenant ir Greimą, ir Kavolį, ir Gimbutienę, ir Lukšienę, ... Kad vaikas... gautų vadinamųjų bendrųjų vietų (lot. *Loci communes*), ženklų, simbolių, vertybių, nuostatų branduolį, kuris lietuviui reikalingas, kad jis susikalbėtų, būtų tos bendruomenės narys“.

Žr. Darius Kuolys, „Šiandieninė Lietuvos visuomenė ir iššūkiai lituanistikai“, *Dialogas*, 2009, Nr. 44, 45, lapkričio 27–28.

Lietuvos Seimo patvirtintos Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės (2013)



Lietuvos visuomenės kūrybiniai gebėjimai yra laikytini jos tvarumo ir konkurencingumo ištekliais, kadangi Lietuvoje nėra nei gausių gamtinių išteklių, nei daug pigios darbo jėgos. (...)

Kultūra ir menas nuo mažens ugdo žmonių iniciatyvumą, saviraišką, pasitikėjimą savimi, sintetinį mąstymą, emocinį intelektą. (...)

Menas ir kultūros paveldas pateikia visuomenei vertingų kūrybos rezultatų ir moko juos vertinti, ugdo skonį kokybei, visuomenės orientaciją į pozityvias emocijas, prasmingo gyvenimo ir pasitenkinimo jausmą.

Su kokiais Kultūrinės kompetencijos apibrėžimo iššūkiais susidūrėme rengdami aprašą



- ✓ Kas yra kultūra? Ką ji apima?
- ✓ Paveldas, kultūrinis „kanonas“ ir nūdienu. Kaip nustatoma išliekamoji vertė?
- ✓ Asmuo ir visuomenė – kaip suderinti poreikius?
- ✓ „Mes“ ir „jie“:
 - Lietuvos mažumos, imigrantai, subkultūros, regioniniai ypatumai
 - Mūsų santykis su užsienio kultūromis;
 - Eurocentriškumas, vakarietiškumas, globalumas
- ✓ Kultūrinė kompetencija, ar tarpkultūrinė kompetencija?

Vytautas Kavolis,
Kultūros dirbtuvė, 1996, p. 29. (Vilnius: Baltos lankos)

„Kultūros visumą apibrėžia ne logika, o istorija. Bet sampratos, kad yra tam tikra visuma, kurios mes tiksliai neįstengiame apibūdinti, negalime atsisakyti, kai kalbame apie kultūrą.“



(Taip pat skaitykite: Vytautas Kavolis (1986).
*Sąmoningumo trajektorijos: Lietuvos kultūros
modernėjimo aspektai.*

Čikaga: Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas.)

Kas sudaro kultūrą? (Kohls, 2001)

„Culture is an integrated system of learned behavior patterns that are characteristic of the members of any given society. Culture refers to the total way of life of particular groups of people. It includes everything that a group of people thinks, says, does and makes — its systems of attitudes and feelings. Culture is learned and transmitted from generation to generation“.

- Integruota sistema;
- Išmoktos charakteringos elgsenos
- Gyvenimo būdo visuma
 - Tai, ką žmonės galvoja, sako, daro ir gamina
 - Nuostatų ir jausmų sistema
- Perduodama vienas kitam ir iš kartos į kartą

Kohls, L.R. (2001). *Survival Kit for Overseas Living*, 4th ed. London: Nicholas Brealey Publishing.

APIBRĒŽIMAS



Kultūrinē kompetencija – tai kultūrinis sąmonīgums, grīstas žiniomis apie savo tautos, šalies, Europos ir pasaulio kultūros tradīcijas, kultūru įvairovę, dabarties kultūros reiškinius.

Algis Mickūnas,
Mokykla, mokytojai mokiniai,
2014, p. 177.
(Vilnius: Versus Aureus)



„Nesuvokus savo kultūros kaip skirtingos nebūtų įmanoma suprasti kitų kultūrų, nebūtų suprantama, ką mes norime išsaugoti. Todėl mokytojas, mokyklos programa privalo atverti mokinių akiratį, išmokyti ne tik suprasti kitus, bet parodyti, kuo mes skiriamės nuo jų, ir taip padėti suprasti save. <...> Juk per dialogą su kitomis kultūromis galima atrasti įvairius sąlyčio taškus, kurie įneštų teigiamą įnašą į mūsų kultūrą ir parodytų neigiamas mūsų kultūros puses. Kultūra yra ne priežastis, o platesnių pasaulio akiračių atvėrimas ir kartu savo tautos tapatybės atradimas. Kultūros ir tautos klestėjimas ar žlugimas priklauso nuo tautiečių atsakomybės ir didžiausia atsakomybė krenta ant mokytojo pečių“.

Stasys Šalkauskis, *Tarp dviejų pasaulių: Lietuvos nacionalinės civilizacijos klausimo sintezė, 1919.*

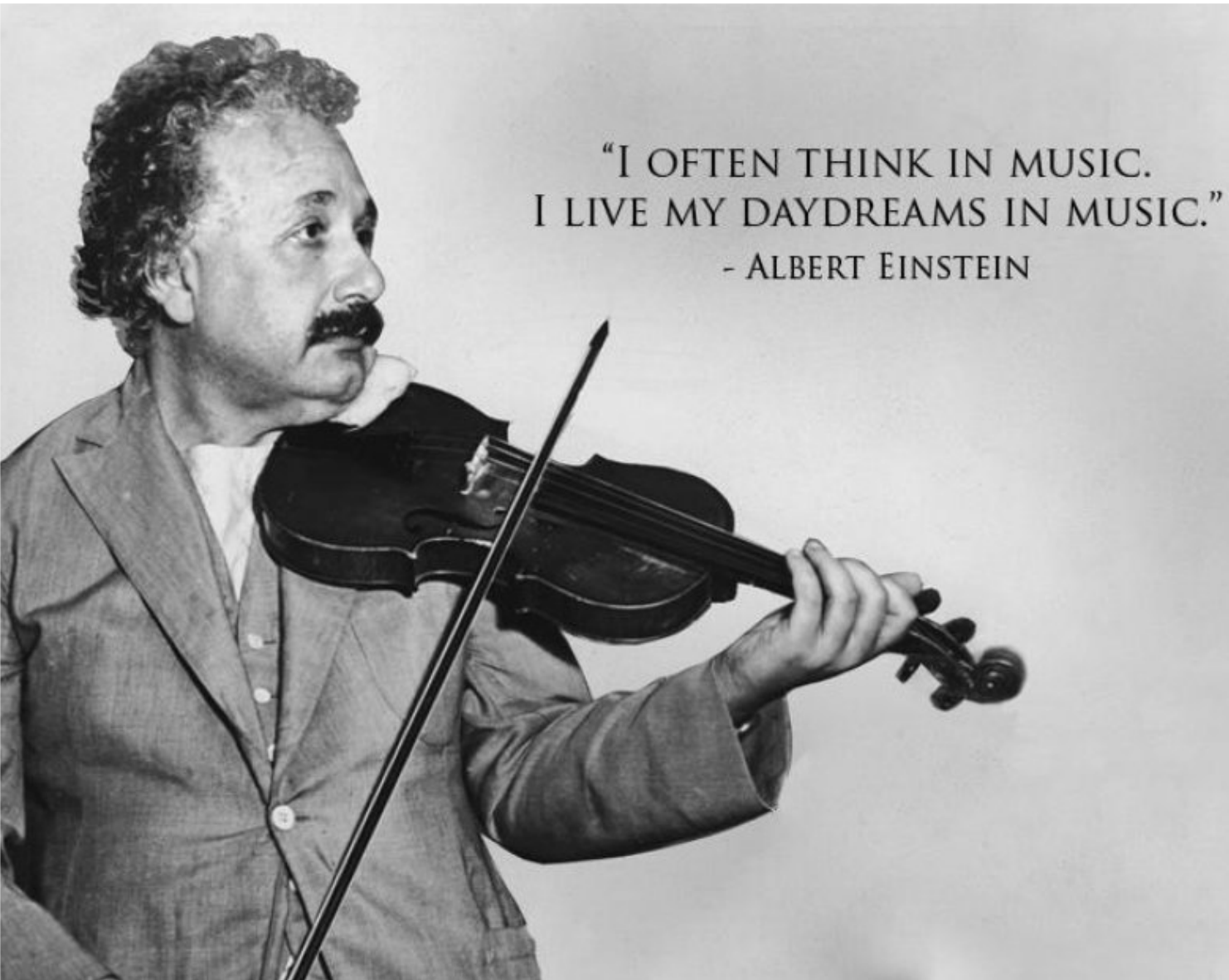


Esminės mintys (žr. P. Aleksandravičius, 2018):

- būtinybę suderinti tautos, kaip kolektyvo, ir atskiro tautos nario, individo, išsipildymą. Nė vienas iš šių sandų negali nuskriausti kito.
- tauta pajėgia realizuoti savo vidinį potencialą tik tada, kai yra atsivėrusi visam pasauliui bei kitoms tautoms.
- S. Šalkauskis siekia išryškinti fundamentalią mintį: skirtingos įtakos ne tik nesunaikino lietuvių tautos tapatybės, bet, užmezgusios vaisingą tarpusavio dialogą ir pasikeitimą patirtimi, mūsų tautą pažadino, subrandino, išryškino jos savitumą, suteikė originalią vertę.

[Rekomenduojama perskaityti:](#)

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2018-05-16-tarp-dvieju-pasauliu-s-salkauskio-mintys-apie-lietuva-ir-jos-misija-pasauelyje/169934>



“I OFTEN THINK IN MUSIC.
I LIVE MY DAYDREAMS IN MUSIC.”

- ALBERT EINSTEIN

Reliatyvumo teorija man toptelėjo per intuiciją, o šios intuicijos varomoji jėga buvo muzika. Mano naujas atradimas yra muzikinio suvokimo rezultatas.

Albert Einstein



Ant kiekvienos
idėjos turi būti
dedamas estetikos
štampos, kitaip ta
idėja nebus
visavertė.

John Dewey

Paklauskite savęs:

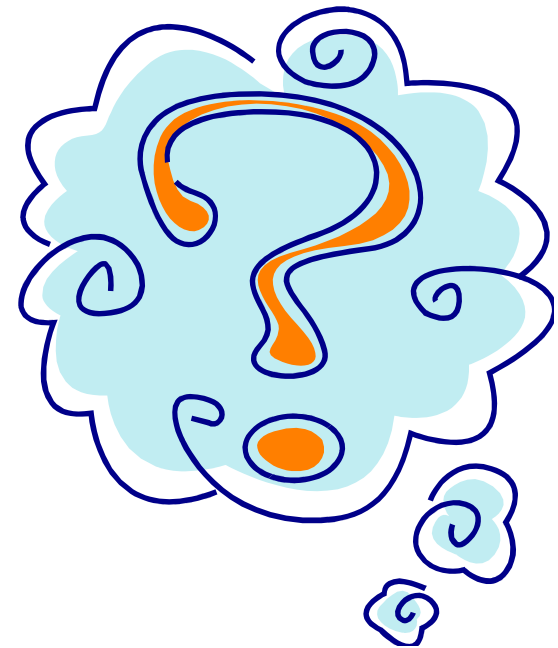
Ką turėtų tavo mokiniai žinoti?

Kodėl tai svarbu?

Kaip tu sužinai, ką mokiniai sugeba? Kokios atsakymo ar atlikimo savybės tai atskleis?

Ar pakanka mokytojo stebėjimo? Kokių kitų įrodymų reikia?

Ar elgesys ir lankomumas yra pakankamas matas?



Kodėl vertiname?

- Informacija pedagogui (formuojamasis vertinimas), norint sužinoti, ar pasirinkti tikslai pasiekti.
- Diagnozuoti mokymo(si) problemas.
- Pažangos įrodymai; mokinio atsiskaitymas.
- Suteikti „svorio“ visiems programoje teikiamiems dalykams, nes, tenkinantis tik įskaita, nuvertinamas mokomasis dalykas.
- Tobulinti ugdymo programą.

Pagrindinės vertinimo prielaidos ir nuostatos:

1. Kiekvienas gali išmokti programose teikiamo turinio.
2. Visų dalykų vertinimas ne tik įmanomas, bet ir būtinas.
3. Vertinimo tikslas – pagerinti mokymosi procesą, o ne vien pažymio rašymui.
4. Vertinimas reikalauja įvairių metodų, priklausomai nuo situacijos.
5. Vertinimo rezultatų pranešimai tėvams ir bendruomenei turi būti grindžiami konkrečiais kriterijais.
6. Vertinimo priemonės reikia vartoti atsakingai.

Žinojimas vs. Supratimas

ŽINIOS, ŽINOJIMAS (ANGL. KNOWLEDGE)

- Faktai
- Koherentiškų faktų rinkinys
- Įrodomi tvirtinimai
- Teisinga, neteisinga
- Žinau tiesą
- Panaudoju žinias tada, kai to iš manęs reikalauja

SUPRATIMAS (ANGL. UNDERSTANDING)

- Faktų prasmė
- Teorijos, kurios teikia koherenciją ir prasmę faktams
- Pažeidžiamos, procesinės teorijos
- Laipsniškumas
- Žinau, kodėl tai yra žinios
- Pats sprendžiu, kada naudoti, kada nenaudoti savo žinių.


Žinių, įgūdžių ir gebėjimų įsisavinimas nebūtinai veda prie supratimo

- Nesupratimas ir nesusipratimai yra didesnė problema, nei manome. Vertinimas gali padėti tai suvokti.
- Ar aktyvus mokymasis būtinai veda prie supratimo?
- Klauskime savęs: kaip vertinti, kad užčiuoptume supratimą?

Jaudina ištrauka iš jūsų atsiųstų pastabų:

- „Ar neužtektų to, kad vaikas gebėtų būti besidominčiu šiuolaikinėmis kultūrinėmis aktualijomis ir gebančiu jas kritiškai vertinti, ar būtina mokiniui tai suprasti?“

Siūloma **išbraukti**:

- Susipažįsta su svarbiausiais šalies mokslo meno, kultūros veikėjais; aptaria kultūrinį kitoniškumą lokaliaje aplinkoje (1-2 kl.).
 - Supranta tradicijų reikšmę; Įvardija svarbiausius mokslo, meno, kultūros, visuomenės veikėjus, pagrindinius jų kūrinius (3-4 kl.).
 - Pažįsta Europos, pasaulio kultūrų tradicijas, nurodo panašumus ir skirtumus [siūloma palikti tik Lietuvą] (3-4 kl. bei 5-6 kl.).
 - Svarsto, kaip žinias bei gebėjimus taikyti už mokyklos ribų.
- 

Skirtumas tarp „esminių“ ir „žinojimo“ klausimų

Esminiai klausimai	Žinojimo klausimai
1. Jus reikia nagrinėti, argumentuoti, nuolat keisti ir reflektuoti	1. Jie yra konkretūs, neproblematiški
2. Yra daugelis galimų atsakymų. Dažnai atsakymai užduoda naujus klausimus	2. Jie reikalauja atsiminti faktus, bet neskatina nuolatinio klausinėjimo
3. Turėtų įžiebtį ir provokuoti minčių lietu, nuolatinį tyrinėjimą, idėjų praplėtimą	3. Jus paprastai užduoda mokytojas ar vadovėlis, o ne besidomintis mokinyš ar asmuo už mokyklos ribų
4. Panašūs į klausimus, kuriuos gyvenime ar darbovietėje užduoda „tikri“ žmonės; tai ne vien „mokykliniai“ klausimai	4. Jie daugiau retoriški nei nuoširdūs/autentiški

Kodėl šie klausimai esminiai? (Pagal McTighe ir Wiggins, 2013)

Esminiai klausimai	Neesminiai klausimai
1. Kas biologijoje sieja formą ir funkciją?	1. Kiek kojų turi voras? Kaip dramblys naudoja savo straublį?
2. Kaip efektyvūs rašytojai užkabina ir nepaleidžia skaitytojo?	2. Kas yra ženklas būsimo įvykio / pranašavimas? Ar galite šiame pasakojime nurodyti pavyzdį?
3. Ar tai turėtų būti aksioma, jei tai nėra akivaizdu?	3. Pagal kurias aksiomas įrodome Pitagoro teoremą?
4. Kas „laimi“ ir kas „pralaimi“ kuomet keičiasi technologijos	4. Kokie pirmoji žodžio „technologija“ reikšmė (pagal graikų šaknį <i>techne</i>)
5. Kuo skiriasi laisvai kalbantis užsienietis nuo to, kurio kalba gimtoji?	5. Kokie būtų šnekamosios prancūzų kalbos pavyzdžiai?
6. Kaip skirtųsi mūsų gyvenimas, jei neturėtumėme būdo matuoti laiką?	6. Kiek minučių valandoje? Kiek paroje valandų?

Galimi vertinimo įrankiai

- Perklausos, parodos
- Kompozicijos ir kitokia kūryba
- Dienoraščiai
- Grafiniai žemėlapiai, piktogramos, lentelės
- Technologinės priemonės, įrašai
- Mokytojo stebėjimo protokolai
- Portfeliai (mokinių aplankai)
- Rubrikos
- Kontroliniai sąrašai, rangavimo skalės
- Standartizuoti testai
- Mokytojų sukurti kontroliniai ir kt.
 - Pasirenkamojo atsakymo užduotys
 - Atviro tipo užduotys: rašto darbai, esė, pasakojimai žodžiu, pokalbiai

Pagrindinis klausimas, kuriant vertinimo įrankius:

Ar mūsų pasirinktas vertinimo tipas leidžia mokiniui suprasti ką jis turi daryti (arba daryti kitaip), kad pasiektų aukštesnį lygį?



Naujos kryptys ugdyme:

- **Įkūnytoji pedagogika** (*embodied pedagogy*). Skandinavija, JAV.
- **Naratyvinė pedagogika** (*narrative pedagogy*): vaiko, šeimos, bendruomenės gyvenimo pasakojimai – kultūriniai pasakojimai.



Įkūnytoji pedagogika

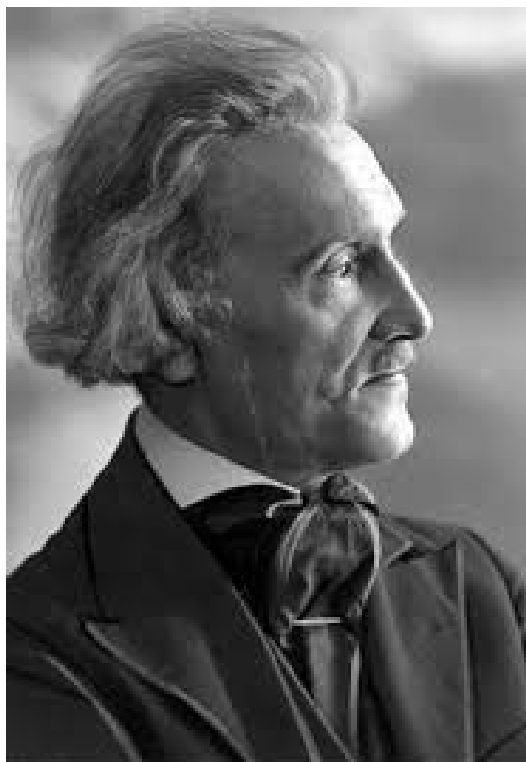
- Padeda sukurti erdves, kur teigiamai vertinami kultūriniai skirtumai, kuri įgalina kultūrinę raišką, ugdo kultūrinį sąmoningumą. Labai tinka tarpkultūriniam ugdymui.
- Skiriasi nuo mokymo klasėje, kuris remiasi žodiniu pasakojimu. Neverbalinis bendravimas: gestai, kūno judesiai, veido išraiškos. Sukuriama dialogiška erdvė be įprastų žodžių, pasitelkianti kūno pojūčius. Kūniškasis pasakojimas. Kūno potyriai „verčiami“ į kalbą, kuriamos kultūrinės prasmės, gimsta naujos kultūrinės formos.
- Tinka ne tik įprastai aktyvioms pamokoms (kūno kultūra, teatras, šokis, choreografija), bet ir, pvz., geografijai, istorijai, kalboms, ypač – literatūrai (kūno kalba eilėraščių analizėje: eilėraščio prisijaukinimas, akustika, asociacijos).
- Daugiau žr.: <https://www.emokykla.lt/bendrasis/pradzia/ikunytoji-pedagogika-tarpkulturiskumas-ir-svietimas/43276>
- Interaktyvi nuoroda: <https://www.schooleducationgateway.eu/lt/pub/viewpoints/experts/narrative-pedagogy-teacher-pd.htm>

Kelios idėjos ir pavyzdžiai



- ❖ **Kultūrinės spintos**, sudarytos iš įvairiausių priemonių: nuo įprastų enciklopedijų, kultūros pažinimo priemonių iki akademinės, mokslinės literatūros, kultūrinių žemėlapių (literatūrinių, lingvistinių, etc.), dailės reprodukcijų. Tai gali būti ir patalpa, kuri būtų atvira visų dalykų mokytojams, kurie ten ras viską kultūrinės kompetencijos ugdymui – ir priemones, ir aprašus.
- ❖ **Kimoči** (Kimochi – japonų k. „jausmas“). Tinka taikyti per įvairių dalykų pamokas (ypač pradinėse klasėse). Kimočiai – skirtingus charakterius turinčios lėlės – tarpininkai. Padeda „susidraugauti“ su Kitu, esančiu šalia, tačiau kultūriškai kitokiu. Tinka kalbų, literatūros mokymui. Priskiriama prie įkūnytųjų pedagogikos.
- ❖ **Regio Emilia** ugdymo filosofijos idėjos, atkeliavusios iš Italijos. Šimtas vaiko kalbų. Mokomasi išreikšti save skirtingose erdvėse pačiais įvairiausiais kultūrinės išraiškos būdais: judesio, piešimo, „gyvosios“ skulptūros, šešėlių teatro, koliažo ir pan. Ugdoma liečiant, stebint, klausantis. Sensorika.

Juozapas Albinas Herbačiauskas, 1919



„Be kultūros savistovybės
negalima sutverti
tautos nepriklausomybės“

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Viena iš trijų
2018 m. paskelbtų
„Idėjų Lietuvai“:

**Mokytojas –
prestižinė profesija
iki 2025 m.**



LEONARDO DA VINCI

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

- Mokykis menų mokslo.
- Mokykis mokslo meno.
- Lavink savo pojūčius, ypač mokykis – matyti.
- Suvok – viskas siejasi su viskuo.